ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα) της 6ης Ιουνίου 1990 *

Στην υπόθεση C-342/88,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Arbeidshof te Gent (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Rijksdienst voor Pensioenen

και

E. Spits,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας [κωδικοποιημένη απόδοση του εν λόγω κανονισμού αποτελεί ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, ΕΕ L 230 του 1983, σ. 6],

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Sir Gordon Slynn, πρόεδρο τμήματος, R. Joliet και G. C. Rodríguez Iglesias, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: D. Louterman, κύρια υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο Rijksdienst voor pensioenen, εκπροσωπούμενος από τον R. Masyn, διοικητικό υπάλληλο γενικών καθηκόντων,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους B.-J. Drijber και Sean van Raepenbusch, μέλη της νομικής της υπηρεσίας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 12ης Δεκεμβρίου 1989,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Φεβρουαρίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 18ης Νοεμβρίου 1988, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Νοεμβρίου 1988, το Arbeidshof te Gent, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας [κωδικοποιημένη απόδοση του εν λόγω κανονισμού αποτελεί ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, ΕΕ L 230 του 1983, σ. 6].

2 Το ερώτημα ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του E. Spits, ολλανδού υπηκόου, και του Rijksdienst voor pensioenen, βελγικού οργανισμού κοινωνικής ασφαλίσεως (εφεξής: Rijksdienst) με αντικείμενο τον υπολογισμό της συντάξεως γήρατος του πρώτου.

3 Ο E. Spits, γεννηθείς τον Αύγουστο του 1914, εργάστηκε στο Βέλγιο από το 1932 μέχρι το 1938, στη συνέχεια δε στις Κάτω Χώρες μέχρι και τη συνταξιοδότησή του το 1979. Σύμφωνα με την ολλανδική νομοθεσία, ο Spits μπορούσε να επικαλεστεί συνταξιοδοτικά δικαιώματα αντιστοιχούντα σε πενήντα έτη περιόδων ασφαλίσεως που συμπλήρωσε στις Κάτω Χώρες από τον Αύγουστο του 1929 μέχρι τον Ιούλιο του 1979, δεδομένου ότι τα έτη μεταξύ 1929 και 1938 αναγνωρίζονται, δυνάμει της εν λόγω νομοθεσίας, ως « τεκμαιρόμενες » περίοδοι ασφαλίσεως.

4 Όταν ο Spits υπέβαλε στον αρμόδιο ολλανδικό οργανισμό αίτηση συνταξιοδοτήσεως, ο εν λόγω οργανισμός ενημέρωσε τον Rijksdienst, αντίστοιχο βελγικό οργανισμό, που προέβη και στον υπολογισμό της καταβλητέας συντάξεως. Προς τον σκοπό αυτό, ο Rijksdienst εφάρμοσε το άρθρο 10 του βασιλικού διατάγματος 50, της 24ης Οκτωβρίου 1967, σχετικά με τη σύνταξη γήρατος και σύνταξη επιζώντος των μισθωτών εργαζομένων (*Moniteur belge* [Επίσημη Εφημερίδα του Βελγίου] της 27ης Οκτωβρίου 1967).

5 Δυνάμει της παραγράφου 1 της εν λόγω διατάξεως, το συνταξιοδοτικό δικαίωμα κτάται κατά το 1/45 των ετήσιων αποδοχών (πραγματικών, πλασματικών ή κατ' αποκοπήν) ανά ημερολογιακό έτος για παρασχεθείσες υπηρεσίες μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου του έτους συμπληρώσεως του εικοστού έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου και της 31ης Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται της συμπληρώσεως του εξηκοστού πέμπτου έτους της ηλικίας του. Πάντως, όπως προκύπτει από διοικητική πρακτική, προκειμένου να βελτιωθούν τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα του ενδιαφερομένου, όταν αυτός δεν μπορεί να επικαλεστεί την ύπαρξη πλήρους σταδιοδρομίας, δηλαδή σαράντα πέντε έτη εργασίας, λαμβάνονται υπόψη τα έτη που αντιστοιχούν σε παρασχεθείσα εργασία για τον πριν από τη συμπλήρωση του εικοστού έτους της ηλικίας του χρόνο.

6 Κατά τον υπολογισμό των οφειλομένων δυνάμει του άρθρου 10 του βασιλικού διατάγματος 50 παροχών, ο Rijksdienst δεν έλαβε υπόψη την περίοδο μεταξύ των ετών 1934 και 1938, ενώ απέκλεισε το δύο έτη κατά τα οποία ο ενδιαφερόμενος είχε εργαστεί πριν συμπληρώσει το εικοστό έτος της ηλικίας του, και συγκεκριμένα τα έτη 1932 και 1933, με το αιτιολογικό ότι, λαμβάνοντας υπόψη τα έτη ασφαλίσεως που συμπλήρωσε στις Κάτω Χώρες, ο Spits συγκέντρωνε πενήντα έτη εργασίας. Συνεπώς, ο Spits έλαβε τα 5/45 βάσει των αποδοχών που έπρεπε να ληφθούν υπόψη για τα έτη 1934 έως 1938 συμπεριλαμβανομένου.

7 Ο Spits προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του αρμοδίου εθνικού δικαστηρίου, ισχυριζόμενος ότι καμία διάταξη του βασιλικού διατάγματος 50 δεν προέβλεπε ότι, προκειμένου να υπολογιστεί η σταδιοδρομία που διάνυσε ο ενδιαφερόμενος, έπρεπε στα έτη εργασίας που συμπλήρωσε στο Βέλγιο να προστεθούν και εκείνα που συμπλήρωσε στην αλλοδαπή. Επομένως, ο Spits έκρινε ότι δικαιούται συντάξεως 7/45, αν συνυπολογίζονταν οι αποδοχές του των ετών 1932 έως 1938 συμπεριλαμβανομένου.

8 Το αίτημα του Spits αναγνωρίστηκε πρωτοδίκως, εφόσον το δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να ληφθούν υπόψη τα έτη 1932 και 1933. Ο Rijksdienst άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Arbeidshof te Gent, το οποίο ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα

« μπορεί ή όχι ο ενδιαφερόμενος που βρίσκεται στην ανωτέρω περιγραφείσα κατάσταση να αξιώσει και την αναγνώριση των δύο ετών 1932 και 1933 ως προς τα οποία οι διάδικοι δεν κατέστη δυνατό να συμφωνήσουν, έτη για τα οποία φαίνεται ότι καταβλήθηκαν πράγματι επαρκείς εισφορές στο Βέλγιο και τα οποία προηγούνται της συμπληρώσεως του εικοστού έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου, ο οποίος αποδεικνύει ότι συμπλήρωσε στις Κάτω Χώρες, λόγω της απασχολήσεώς του στο κράτος αυτό, χρόνο επαγγελματικής σταδιοδρομίας που θεμελιώνει δικαίωμα συντάξεως AOW (Algemene Ouderdomswet), αντιστοιχούν σε περίοδο πλήρους ασφαλίσεως πενήντα ετών »;

9 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι γραπτές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

10 Παρόλον ότι το Arbeidshof δεν μνημονεύει στο προδικαστικό ερώτημά του καμιά διάταξη κοινοτικού δικαίου, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, στην πραγματικότητα πρόκειται για την ερμηνεία του άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71 και ειδικότερα της παραγράφου 1 της εν λόγω διατάξεως. Εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τόσο ο Rijksdienst όσο και η Επιτροπή συμφώνησαν ότι η ορθή ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 1, οδηγεί τελικά στον υπολογισμό της συντάξεως με βάση τα 7/45 και όχι τα 5/45 των συγκεκριμένων αποδοχών.

11 Το άρθρο 46 αφορά την εκκαθάριση των παροχών γήρατος ή θανάτου του εργαζομένου, ο οποίος υπαγόταν στη νομοθεσία δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών. Στην παράγραφο 1 διευκρινίζεται η εφαρμοστέα μέθοδος υπολογισμού, όταν το εθνικό σύστημα επιτρέπει την αναγνώριση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, χωρίς να παρίσταται ανάγκη αναγωγής σε άλλες περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος της Κοινότητας. Η παροχή αυτή, αποκαλούμενη « αυτοτελής παροχή », αποτελεί στη συνέχεια το αντικείμενο συγκρίσεως με την καταβλητέα, δυνάμει του συστήματος συνυπολογισμού και αναλογικού επιμερισμού, παροχή συστήματος που καθιέρωσε η παράγραφος 2 του άρθρου 46, βάσει της οποίας ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να λάβει το υψηλότερο από τα δύο ποσά, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 46, παράγραφος 3.

12 Το άρθρο 46, παράγραφος 1, προβλέπει ότι ο αρμόδιος οργανισμός προβαίνει στον υπολογισμό της οφειλομένης παροχής με βάση αποκλειστικά την εθνική νομοθεσία και με γνώμονα τις περιόδους που συμπληρώθηκαν αποκλειστικά και μόνο υπό τη

νομοθεσία αυτή. Υπολογίζοντας το ύψος της εν λόγω αυτοτελούς παροχής, ο αρμόδιος οργανισμός οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, να μην εφαρμόζει οποιαδήποτε εθνική διάταξη απαγορεύουσα τη σώρευση.

13 Πρέπει να διευκρινιστεί περαιτέρω ότι, κατά την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ημεδαπών και διακινουμένων εργαζομένων, οι τελευταίοι πρέπει να απολαμβάνουν, όπως ακριβώς και οι ημεδαποί, τα πλεονεκτήματα κάθε διοικητικής πρακτικής η οποία επιτρέπει παρέκκλιση από την αυστηρή εφαρμογή της εθνικής ρυθμίσεως, όπως αυτή της κύριας δίκης, και η οποία νομιμοποιεί τον συνυπολογισμό των ετών εργασίας που διάνυσε ο ενδιαφερόμενος στο εν λόγω κράτος μέλος πριν από τη συμπλήρωση του εικοστού έτους της ηλικίας του.

14 Από τα προηγηθέντα προκύπτει ότι η προσήκουσα απάντηση στο υποβληθέν από το Arbeidshof te Gent ερώτημα είναι ότι, κατά τον καθορισμό του ποσού της αυτοτελούς παροχής του άρθρου 46, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, ο αρμόδιος οργανισμός κράτους μέλους οφείλει, αφενός, να μη λαμβάνει υπόψη καμία περίοδο ασφαλίσεως συμπληρωθείσα σε άλλο κράτος μέλος και, αφετέρου, να λαμβάνει υπόψη κάθε διοικητική πρακτική που καθιστά δυνατή την παρέκκλιση από την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

15 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Arbeidshof te Gent, με Διάταξη της 18ης Νοεμβρίου 1988, αποφαίνεται:

Κατά τον καθορισμό του ποσού της αυτοτελούς παροχής του άρθρου 46, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, ο αρμόδιος οργανισμός κράτους μέλους οφείλει, αφενός, να μη λαμβάνει υπόψη καμία περίοδο ασφαλίσεως συμπληρωθείσα σε άλλο κράτος μέλος και, αφετέρου, να λαμβάνει υπόψη κάθε διοικητική πρακτική που καθιστά δυνατή την παρέκκλιση από την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας.

Slynn Joliet Rodríguez Iglesias

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Ιουνίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

Gordon Slynn